

vascos, en la cuenca del Hernio donde es fama se guardan con más pureza la lengua y costumbres vascongadas.

Pero Otaño, aunque *bersolari*, por las exigencias de sus peregrinaciones en tierras lejanas, había iniciado su espíritu en lenguas y culturas extrañas á la propia, sin por esto debilitar el estro heredado.

Es más, esta cultura exótica que motiva amasijos indigestos en nuestros escritores vascongados, robustece el estro originario en Otaño; en prueba de ello, pueden citarse como hermosos ejemplos de ello: *Anaitasuna Aitona gizagaisoa*, *Elizakuak*, *Aita-semeak* y *Auntza-larrera*; composiciones que con *Donostiya* denotan sin duda cierta complejidad, pero en los que se reflejan nítidamente las riquezas y virtudes de la lengua y de la cultura genuinamente euskaras.

DONOSTIYA

SARITUA

UŠUA

Nola gizon guztiyak
chit aundiyak diran
eta oso chikiyak
denbora berian,
batek asko pentsatu
eta ondorian,
igartzen diyo nola
gauz'asko lurrian,
ainbeste itsasuan
ala legorrian,
egonagatik anbat
gugandik urrian,
Jaungoikuak daduzkan
betiko gordian.

—

Argatik dago chutik
betiko galdeera:
—¿Zergatikan da gauz'au

beste ori zer da?
—Iñoiz erantzuteko
izaten da era,
gizona irichi da
zerbait jakitera,
illunpetatik gauza
asko du atera;
bañan jakintsunetan
geyena dan bera
erortzen da maizena
galde egitera:
—Zergatikan da gauz'au
beste ori zer da!

—

Isiltzen diranian
gizon jakintsunak,
izketan asten gera
guchi dakigunak;

ayentzak bide asko
 daude chit illunak,
 estrapozoz beteak
 eta trabadunak;
 guretzat berriz denak
 liraiñ ta legunak,
 gañera geren ustez
 oso ezagunak;
 ez bestek erakutsi
 izan dizkigunak
 edo ikasbiretik
 datorkizkigunak,
 baizikan ametsetan
 sortzen zaizkigunak.
 Naiz farra egiñ iñoiz
 aditzen digunak,
 beti izango dira
 guretzat lagunak.

—

Argatik, galdetzian:
 ¿Donostiya zer da?
 Ikusten da lenago
 diyotan bezela,
 jakintsu aundi denak
 isillik daudela,
 edo geyenaz ere
 mintzatzen dutela
 lan ori erabaki
 eziñ ditekela;
 ametsgilliak berriz,
 kolpian, berela,
 bere erantzuera
 ematen dubela
 esanaz:—¿Donostiya?
 Kantauriko perla,
 ta beste izen asko,
 errezki, orrela,
 chit ondo datozenak

jartzen ditubela.
 ¡Nork ukatu doaya
 berez datorrela!

—

Naspillaturik beren
 pisuz eta neurriz,
 mundu guztiya bete
 nai dutenak egiz,
 bete oi dutena da
 kopeta izerdiz,
 gauzak ezagutzeko
 arreta geyegiz.
 Nik agurtutzen ditut
 begiramen aundiz,
 naiz berak farra egiñ
 gure umekeriz;
 or konpon ditezela
 beren jakinduriz;
 neretzat Donostiya,
 ara zer dan berriz:—
 Uso bat biralduba
 Noe-ren Arkatik,
 iñon legorrik bazan
 jakitiagatik,
 piñti leyal gañua
 ai zuben lekutik,
 izpi bat chinchilika
 zubela mokotik,
 aditzera emanaz
 argiro gogotik,
 azaltzen ari zala
 lurra ujalpetik,
 biurtu zan atzera
 urditza artatik,
 lokabetuaz denak
 zeukaten dudatik

—

Putzuban emanikan
 len ainbeste jira
 uso ona biraldu
 zutenak urdira,
 noiz bait irichi ziran
 Ararat-mendira,
 lenbizi egokitu
 zan legorteguirā.—
 Noe buruzariyak
 irtenik erdira
 ta eskerrak emanaz
 Zerura begira,
 itza bireztu zuben
 bere familira,
 esanaz:—Sem ta Jafeht.
 egun'etorri da
 ta Jaunak agindubak
 egiñ bear dira.
 Zeron emazteakiñ
 biyak urrutira
 joan bear dezute
 bizitza berrira;
 Kan ta bere andrea
 nerekin baitira;
 ait'amak zarrak gaude
 ta izan kupira,
 ez lotsikan biraldu
 gure aurpegira.
 ¡Oraiñ bendiziyua
 ar zazute, tira!
 —Eta agindu zuben
 beste alderdira:
 —Pisti denak bijoaz
 alduten tokira.

—

Aiñ leyal legor billa
 joan zan egaztiya,
 ekarririk birpiztu

zituben izpiya,
 pisti denak bezela
 izan zan utziya;
 bañan argitasunez
 nola zan jantziya,
 aurrera eramanik
 bere iritziya;
 laster igaro zuben
 legordi guztiya.
 Oroitutzen zan leku
 on bat ikusiya
 eta bera izanik
 chit egalariya,
 alderdi artara zan
 berela abiya,
 topatzera goguan
 zedukan tokiya.
 Irichi zubenian
 berriz Kantauriya,
 emenchen autu zuben
 beretzat kabiya:
 etzin zan, eta ez da
 geroztik jaikiya;
 begira, non daguan
 gaisua jachiya:
 «len ušua zan eta
 oraiñ Donostiya».

—

Buruba ageri du
 gaztelu orretan;
 Gorputza Donostiko
 eche derretan,
 ta itsatsa Loyola-
 ko erriberetan;
 eskuiko egua
 Ategorriyetan
 eta ezkerrekua
 Antiguan bertan

edo alde artara
 dauden birietan,
 Beste piñti batzuben
 egope onetan,
 ikusten dira iñoiz
 uda-egunetan,
 beren lumak bustiyaz

Konchako bagetan
 pozkidaz dabilzala
 jostatzen uretan...
 Sartu gabe kondaira
 luziaguetan...
 orra nere iritziz
 Donostiya zer dan.

PEDRO M.^A OTAÑO.

EKINTZA MINDUNA⁽¹⁾

UStAILLA-ren amazpiko gabeen, otsaundiko ekintzaren gai agertza bat izan da, Pello Mari gizagajuaren oroitzan, «Sporti-Clai» deritzon Bill-echian, zeñatan irakurri zituzten ondoren, edo zenbaki ontan ikusiko diran lan egoki samur, biyotzezko maitakitsuak, Joñe Ganboa, Domingo Andonegi, Felipe Casal, Joñe Artola, Joñe Elizondo, Ramon Echebeste, Joñe Zapirain eta errenkada aben egiliak; gañera biraldu zituzten bakoitzak beren biursakintza egokiyak, Rosario Artola, Bitoriano Iraola, Luis Latierro, Kayetano S. Irure, Emeterio Arrese, Ramon Gelbenzu, Joñe Marino Arrieta eta Alejandro Berroak.

Guztiro ederki aritu ziran irakurtzalle guztiyak, onraturik beti oituratzen duten bezela, «Euskaldun Fedea» beren laurka maitagarriya, zerengatik izan ziran denak chalo ugariyak berenganatu zituztenak, gela eder artan arkitzen ziranengandik.

Eta, ¿zer esango det Giroy, Arruti eta Isasti kantariyakgatik? Goi goyeneko mallara irichirik aritu zirala, beren birikaspo, eta eztarri legunen almenak gaiturik, osoro chalo aundipean kantagai guztiyak bi bederturik.

Aurrera beti mutillak, eta sendoki eutzi Euskerari.

JUAN INAZIO URANGA.

Ustailla-ren 17-an, 1010-au.

(1) Emeterio Arrese jaunaren lana, onen aurreko zenbakiyan arki da.